

اولین آنها بر روی کاغذ ترسیم شده دار یوشی بزرگه
 دومین بر روی یک پایه ستونی و سومین بر روی
 ساختن آهکهای بیشتر حک شدند تکراری از متن
 فارسی باستان بر روی یک لوح سنگی یک متن
 ابلاعی و دو متن آدی از شوش یافت شدند
 باید متذکر شد که اردشیر دوم به مینرا و اناهیتا
 همانند اهورامزدا دعا میکند در زمان فرمایش واری
 اردشیر بت ها به ویژه اناهیتا در سراسر
 امپراتوری برای پرستش لایق شد

به طبق روایات نوشته اند که اردشیر دوم
 ۱۵۰ فرزند داشت که بیشترشان در حیات پدر
 میمردند. به این ترتیب گویا چهار پسر از او باقی
 ماندند. سه پسر از بطن استاتیرا یکم به نام
 دار یوشی آرماسپ و اردشیر سوم و یک پسر
 دیگر بنام ارشام که شاه محبت فوق الحاده
 نسبت به او داشت.

اردشیر دوم به قول برخی از مورخان ۳۶۰
 زن علوی و غیر علوی داشت و از جمله با
 دو دخترش به نامهای آتوسا و آمسترس
 هم ازدواج کرد.

اردشیر بعدگاری پیری خود را در میان طوطه
 های درباری و جنایات پرانشش می گذرانید
 به قدری شکسته و ناتوان شده بود که با شنیدن
 خبر مرگ یکی دیگر از پسرانش ارشام بدست
 دیگر برادرانش تاب و مقاومت خود نذیر
 روی از شدت درد و اندوه در سال ۳۵۸ در
 گذشت. او بزرگ ۴۸ سال فرمانروایی کرد.

زبان و ادبیات در سلطنت

هنر منشی

تمام سلسله‌های پادشاهی ایران باستان برای ترویج و آبادانی زبان و ادبیات ایران قدیم کارهای پر ارزشی انجام داده اند اما برخی سلسله‌های پادشاهان و در دوران حکومت وی ادبیات شفاهی بیشتر گسترش یافت و ادبیات کتبی کمتر پیشرفت کرد. هنر منشیان نیز ادبیات کتبی زیادی ندارند اما چیزی مهم این است که ایشان خطی را ایجاد و پرورش کردند که بنام خط میخی شناخته می‌شود.

به دنبال شکل گیری امپراتوری هنر منشی توسط کوروش بزرگ و گسترش آن توسط داریوش اول که آن رود سند در هند تا رود نیل در مصر امتداد داشت ایشان که در یکی ناحیه بزرگ فرمانروایی کردند استفاده از یک زبان واحد و بین‌المللی برای ایجاد با ایالات مختلف با فرزدها و زبانهای متفاوت ضرورت یافت تا شاهان هنر منشی بتوانند پیامها و فرمانهای خود را به کشورهای مختلف و ایالات گوناگون ارسال کنند. هر چند داریوش اول پس از غلبه بر مخالفان و شورشیان دستور نوشتن کتب به بیستون را به زبان فارسی باستان 'ایلاتی' یا بابلی برای معرفی اقدامات خود صادر کرد. یا توسط پادشاهان ایالات محدودی از امپراتوری با این زبانها آشنا بودند سپس داریوش دستور ترجمه این پیام را به زبان گراچی که در بخش وسیعی از امپراتوری به آن تکلم می‌شد و قابل فهم بود صادر و نسخه‌ها را به سراسر امپراتوری ارسال کرد.

زبانهای ایرانی را میتوان به سه دوره اصلی بخش کرده: ۱- دوره باستان (از قدیم ترین)